

PRINCIPI MODERNIH TELEKOMUNIKACIJA (SI2PMT)

*Elektrotehnički fakultet
Katedra za Telekomunikacije
Beograd, 2011/2012.*

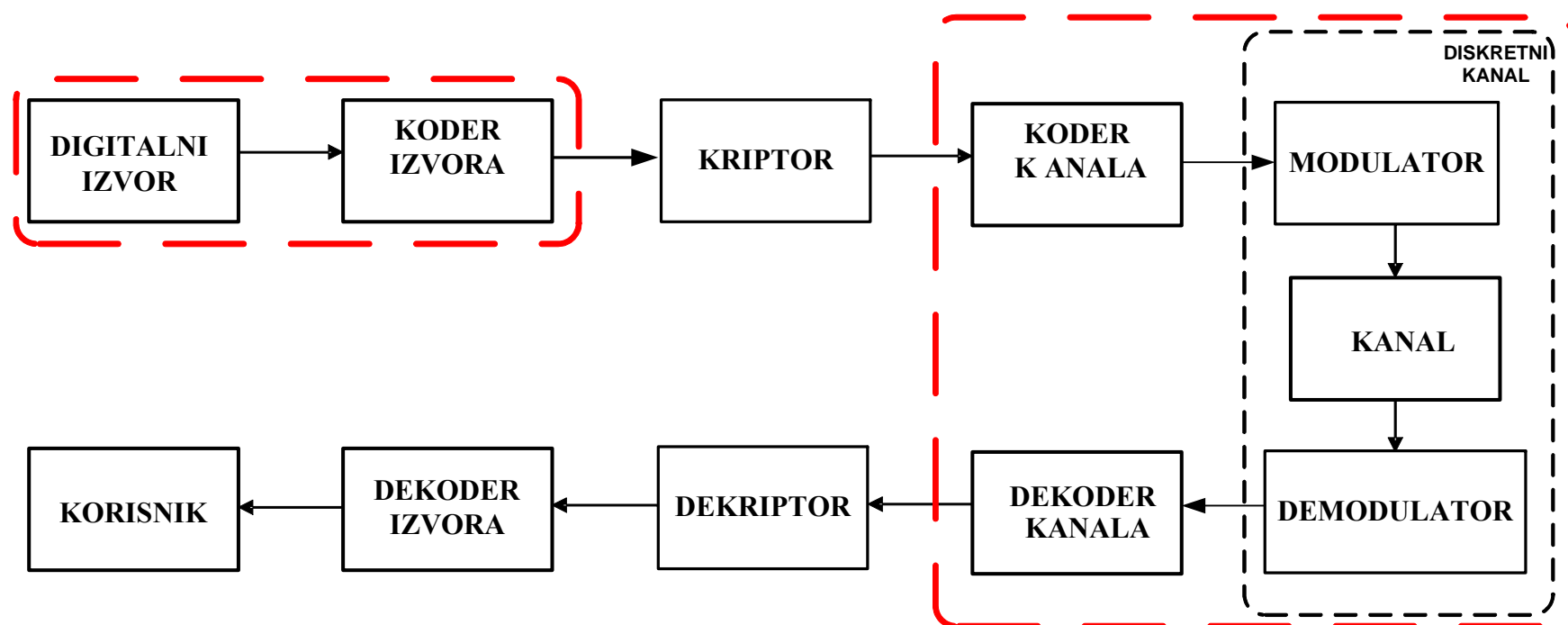

-II-

Statistički i zaštitni kodovi

Blok šema sistema sa stanovišta teorije informacija

- * Smatra se da izvor emituje nekakve simbole \rightarrow q -nivoski digitalni signal može se opisati sa q mogućih amplituda.
- * Ciljevi sistema – *efikasan*, *siguran* i *pouzdan* prenos podataka.

Koder izvora, šifrator, zaštitni koder

- * **Koder izvora** ovako digitalizovanu poruku pretvara u binarni oblik i ispuni neke dodatne zahteve:
 - Cilj je svaku poruku predstaviti *minimalnim brojem bita* a da informacija bude prenet. Koliko *informacija* zaista emituje izvor?
 - Dekoder izvora u idealnom slučaju obavlja inverznu funkciju.
- * Ovako dobijeni binarni niz se u sledećem bloku (**šifrator**) šifrjuje, što ima za cilj očuvanje tajnosti pri prenosu podataka.
- * **Zaštitni koder** – ima cilj da što je moguće više smanji verovatnoću greške pri prenosu pojedinih bita poruke. Na ulazu i izlazu koda pojavljuju se biti, dok transformaciju bita u signale vrši modulator.
 - Nakon zaštitnog koda biti poruke su “oklopljeni” zaštitnim bitima.

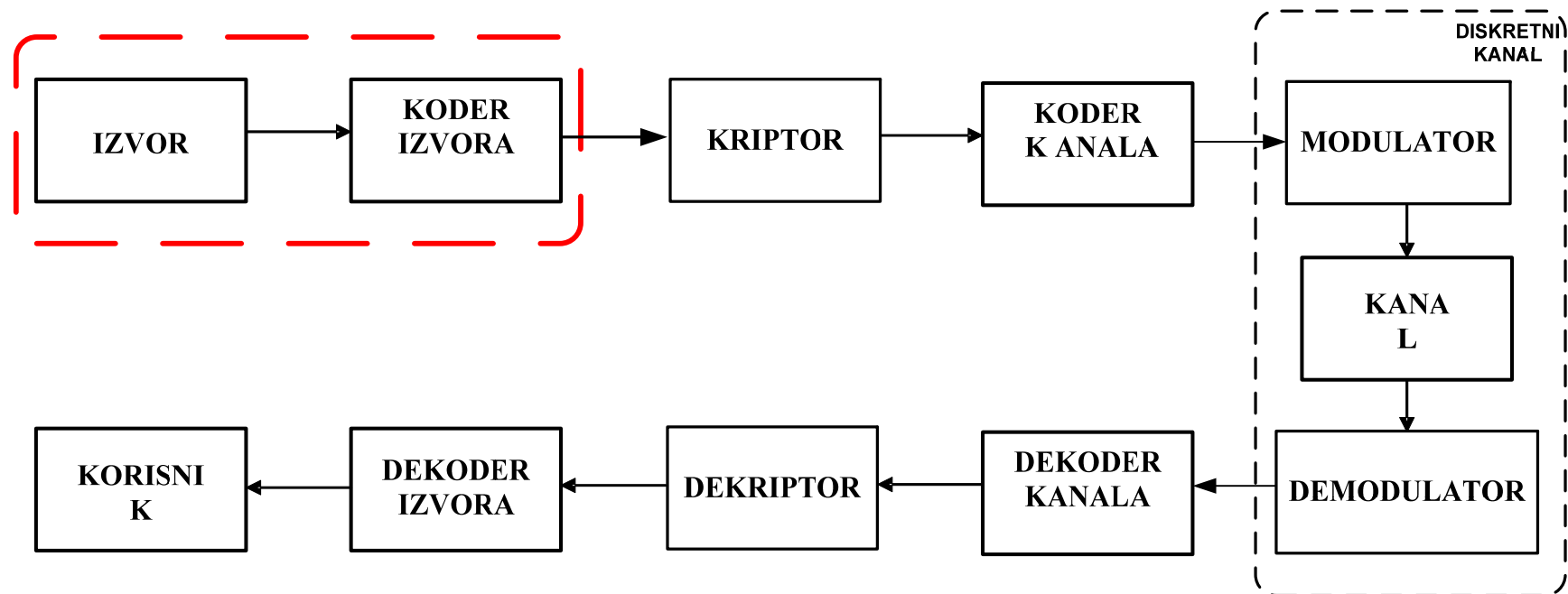
Blok šema telekomunikacionog sistema

- * Blok šema sa stanovišta teorije informacija

- Zanima nas prenos informacija kroz telekomunikacioni kanal
- Koliko prenos može biti efikasan, siguran i pouzdan?

- * Posmatra se prenos na nivou bita

- Iz izvora izlaze biti
- U diskretni kanal ulaze biti

Diskretni izvor bez memorije

* Opisuju se:

- Skupom mogućih poruka

$$S = \{s_1, s_2, \dots, s_N\}$$

- Verovatnoćama pojavljivanja pojedinih simbola iz ovog skupa

$$P(s_i), i=1, \dots, N.$$

* Primer:

- Izvor emituje šest simbola – A, B, C, D, E, F
- Verovatnoće pojavljivanja

$$P(A)=0.5, P(B)=0.2, P(C)=0.1, P(D)=0.1, P(E)=0.07, P(F)=0.03$$

- Primer sekvence

ADAABABCAEBAAACCBFAFADABADABAEAE

ASCII tabela – za štampani tekst

Dec	Hx	Oct	Char	Dec	Hx	Oct	Html	Chr	Dec	Hx	Oct	Html	Chr	Dec	Hx	Oct	Html	Chr
0	0	000	NUL (null)	32	20	040		Space	64	40	100	@	@	96	60	140	`	`
1	1	001	SOH (start of heading)	33	21	041	!	!	65	41	101	A	A	97	61	141	a	a
2	2	002	STX (start of text)	34	22	042	"	"	66	42	102	B	B	98	62	142	b	b
3	3	003	ETX (end of text)	35	23	043	#	#	67	43	103	C	C	99	63	143	c	c
4	4	004	EOT (end of transmission)	36	24	044	$	\$	68	44	104	D	D	100	64	144	d	d
5	5	005	ENQ (enquiry)	37	25	045	%	%	69	45	105	E	E	101	65	145	e	e
6	6	006	ACK (acknowledge)	38	26	046	&	&	70	46	106	F	F	102	66	146	f	f
7	7	007	BEL (bell)	39	27	047	'	'	71	47	107	G	G	103	67	147	g	g
8	8	010	BS (backspace)	40	28	050	(	(	72	48	110	H	H	104	68	150	h	h
9	9	011	TAB (horizontal tab)	41	29	051	)	)	73	49	111	I	I	105	69	151	i	i
10	A	012	LF (NL line feed, new line)	42	2A	052	*	*	74	4A	112	J	J	106	6A	152	j	j
11	B	013	VT (vertical tab)	43	2B	053	+	+	75	4B	113	K	K	107	6B	153	k	k
12	C	014	FF (NP form feed, new page)	44	2C	054	,	,	76	4C	114	L	L	108	6C	154	l	l
13	D	015	CR (carriage return)	45	2D	055	-	-	77	4D	115	M	M	109	6D	155	m	m
14	E	016	SO (shift out)	46	2E	056	.	.	78	4E	116	N	N	110	6E	156	n	n
15	F	017	SI (shift in)	47	2F	057	/	/	79	4F	117	O	O	111	6F	157	o	o
16	10	020	DLE (data link escape)	48	30	060	0	0	80	50	120	P	P	112	70	160	p	p
17	11	021	DC1 (device control 1)	49	31	061	1	1	81	51	121	Q	Q	113	71	161	q	q
18	12	022	DC2 (device control 2)	50	32	062	2	2	82	52	122	R	R	114	72	162	r	r
19	13	023	DC3 (device control 3)	51	33	063	3	3	83	53	123	S	S	115	73	163	s	s
20	14	024	DC4 (device control 4)	52	34	064	4	4	84	54	124	T	T	116	74	164	t	t
21	15	025	NAK (negative acknowledge)	53	35	065	5	5	85	55	125	U	U	117	75	165	u	u
22	16	026	SYN (synchronous idle)	54	36	066	6	6	86	56	126	V	V	118	76	166	v	v
23	17	027	ETB (end of trans. block)	55	37	067	7	7	87	57	127	W	W	119	77	167	w	w
24	18	030	CAN (cancel)	56	38	070	8	8	88	58	130	X	X	120	78	170	x	x
25	19	031	EM (end of medium)	57	39	071	9	9	89	59	131	Y	Y	121	79	171	y	y
26	1A	032	SUB (substitute)	58	3A	072	:	:	90	5A	132	Z	Z	122	7A	172	z	z
27	1B	033	ESC (escape)	59	3B	073	;	;	91	5B	133	[	[	123	7B	173	{	{
28	1C	034	FS (file separator)	60	3C	074	<	<	92	5C	134	\	\	124	7C	174			
29	1D	035	GS (group separator)	61	3D	075	=	=	93	5D	135	]	]	125	7D	175	}	}
30	1E	036	RS (record separator)	62	3E	076	>	>	94	5E	136	^	^	126	7E	176	~	~
31	1F	037	US (unit separator)	63	3F	077	?	?	95	5F	137	_	_	127	7F	177		DEL

Source: www.LookupTables.com

Efikasan prenos

- * Neka sekvencu koju emituje diskretni izvor želimo da predstavimo u binarnom obliku
- * ASCII kod – svaki simbol se predstavlja sa 7 bita
- * Prethodni primer
 - Za prenos 30 slova iz prikazane sekvence potrebno je $30 \cdot 7 = 210$ bita.
 - Koliko god ima slova potrebno je sedam puta više bita za njihov prenos.
- * Da li se poruka može predstaviti manjim brojem bita a da se ne naruši informacija koja se prenosi?
 - Želimo da pravilno rekonstruišemo svih 30 slova na strani prijema.

Količina informacija

* Informacija može imati više značenja

- **sintaktički nivo** – poruka nosi informacije ako na strani prijema postoji neizvesnost o tome koja će poruka biti primljena.
- **semantički nivo** – zahteva se da korisnik razume značenje poruke (da je shvati)
- **pragmatički nivo** – razmatra se vrednost informacija (korist koju izvlači korisnik)

* Najjednostavniji način – pomoću logaritma

$$Q(s_i) = \log[1/P(s_i)]$$

* Funkcija mora da zadovolji sledeće

- Količina informacija ne može biti negativna.
- Ako je verovatnoća pojave simbola ravna jedinici, događaj je siguran i simbol ne nosi nikakvu informaciju prijemniku $\log(1)=0$;
- Ako su simboli nezavisni, količine informacija koju oni nose se sabiraju

$$Q(s_i s_k) = \log[1/P(s_i, s_k)] = \log[1/P(s_i)P(s_k)] = Q(s_i) + Q(s_k)$$

* Ako je baza logaritma 2 jedinica je Šenon (*Claude Shannon*).

* Prethodni primer:

$$Q(A) = \log_2(1/0.5) = \lg(2) = 1[\text{Sh}], \quad Q(F) = \lg(1/0.03) = 5.06[\text{Sh}], \dots$$

Entropija

* Entropija predstavlja prosečnu “meru neizvesnosti (neopredeljenosti)” posmatrača o tome šta će izvor da emituje.

- Emitovanjem pojedinih simbola izvor emituje u proseku tačno potrebnu količinu informacija i upravo potpuno razrešava ovu neizvesnost.

$$H(S) = \overline{Q(s_i)} = \sum_{i=1}^q P(s_i)Q(s_i) = \sum_{i=1}^q P(s_i) \lg \left(\frac{1}{P(s_i)} \right) = - \sum_{i=1}^q P(s_i) \lg P(s_i) \quad \left[\frac{\text{Sh}}{\text{simb}} \right].$$

* Primer

$$\begin{aligned} H(S) &= P(A)Q(A) + P(B)Q(B) + P(C)Q(C) + P(D)Q(D) + P(E)Q(E) + P(F)Q(F) \\ &= 0.5 * 1 [\text{Sh}] + 0.2 * 2.32 [\text{Sh}] + \dots + 0.07 * 5.06 [\text{Sh}] = 2.05 [\text{Sh/simb}] \end{aligned}$$

Hafmenov postupak

- Hafmenov kod koji odgovara izvoru koji:
 - Emituje šest simbola
 - Verovatnoće zadate u drugoj koloni tabele
- Postupak
 - Poređati po opadajućim verovatnoćama
 - Sažimati po dva simbola i dati im isti prefiks

s_i	$P(s_i)$	x_i	s_i	$P(s_i)$	x_i	s_i	$P(s_i)$	x_i	s_i	$P(s_i)$	x_i	s_i	$P(s_i)$	x_i
s_1	0.5	0	s_1	0.5	0	s_1	0.5	0	s_1	0.5	0	s_1	0.5	0
s_2	0.2	11	s_2	0.2	11	s_2	0.2	11	$s_3 s_4 s_5 s_6$	0.3*	10	$s_2 s_3 s_4 s_5 s_6$	0.5*	1
s_3	0.1	101	s_3	0.1	101	$s_4 s_5 s_6$	0.2*	100	s_2	0.2	11			
s_4	0.1	1000	s_4	0.1	1000	s_3	0.1	101						
s_5	0.07	10010	$s_5 s_6$	0.1*	1001									
s_6	0.03	10011												

Srednja dužina kodne reči, efikasnost koda

- Srednja dužina kodne reči:

$$L_{sr} = 0.5 * 1 + 0.2 * 2 + 0.1 * 3 + 0.1 * 4 + 0.07 * 5 + 0.03 * 5 = 2.1 \text{ [b / s]}$$

- Entropija izvora

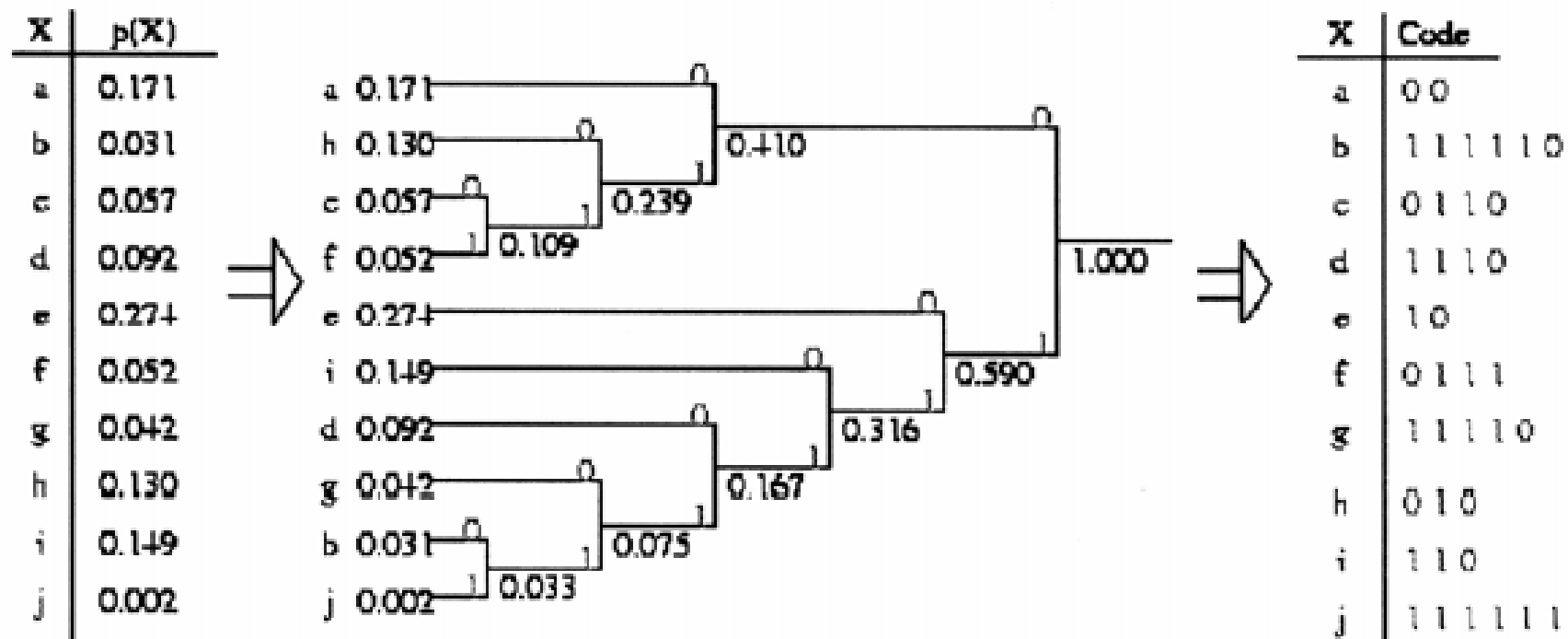
$$H(s) = \sum_{i=1}^6 P(s_i) \log_2 \frac{1}{P(s_i)} = 2.0502 \text{ [Sh / simb]}$$

- Efikasnost

$$\eta = \frac{H(s)}{L_{sr}} \cdot 100\% = 97.63\%$$

Predstava pomoću stabla, drugi primer

- Deset simbola izvorne liste, verovatnoće su im bitno različite!
- Dužina kodne reči bitno zavisi od verovatnoće pojavljivanja simbola kome je reč pridružena.

Proširenje izvora, entropija proširenja

- * Ako se umesto pojedinih simbola posmatraju sekvence od po 2, 3 ili više (n) sukcesivnih simbola, tada se kaže da se posmatra drugo, treće ili n -to proširenje izvora.
 - Ono se obično obeležava sa S^n a broj njegovih simbola je upravo q^n .
 - Drugim rečima, n -to proširenje izvora je izvor čiji su simboli sekvence od po n simbola prvobitnog izvora.

1. Primer

- Originalni izvor emituje poruke iz skupa $S=\{A, B, C\}$ sa verovatnoćama $P(A)=1/2, P(B)=1/4, P(C)=1/4$;
- Proširenje izvora “emituje” složene simbole iz sledećeg skupa:
 $S^2=\{AA, AB, AC, BA, BB, BC, CA, CB, CC\}$.
- Računa se na osnovu verovatnoća složenih simbola $\sigma_i=s_i s_k$, za izvore bez memorije važi $P(s_i, s_k)=P(s_i)P(s_k)$.

$$H(S)=1/2*1+1/4*2+1/4*2=1.5 \text{ [Sh/simb]}$$

$$P(AA)=0.5*0.5=0.25, \dots, P(CC)=0.25*0.25=0.0625$$

$$H(S^2)=0.25*\text{ld}(4)+\dots+0.0625*\text{ld}(16)=3 \text{ [Sh/simb]}=2H(S).$$

Proširenje izvora, entropija proširenja

2. Primer

- Originalni izvor emituje poruke iz skupa $S=\{0, 1\}$ sa verovatnoćama $P(0)=0.99, P(1)=0.01$;
- Proširenje izvora “emituje” složene simbole iz sledećeg skupa:
 $S^2=\{00, 01, 10, 11\}$.
- Računa se na osnovu verovatnoća složenih simbola $\sigma_i=s_i s_k$, za izvore bez memorije važi $P(s_i, s_k)=P(s_i)P(s_k)$.

$$H(S)=0.99*\lg(1/0.99)+0.01*\lg(100)=1.5 \text{ [Sh/simb]}$$

$$P(00)=0.99*0.99=0.9801, \dots, P(11)=0.01*0.01=0.0001$$

$$H(S^2)=0.25*\lg(4)+\dots+0.0625*\lg(16)=3 \text{ [Sh/simb]}= 2H(S).$$

Prva Šenonova teorema

*** Ako u tekstu postoji suvišnost, ona se može otkloniti kompresijom.**

- Koliki stepen kompresije se maksimalno može postići?
- Kolika je minimalna dužina kodne reči a da se sačuva kompletna informacija (da kod bude nedestruktivan)?

*** Prva Šenonova teorema – dovoljnim proširivanjem reda izvora i njegovim kodiranjem može se postići proizvoljno visoka efikasnost:**

$$\lim_{n \rightarrow \infty} \frac{L_{sr,n}}{nH(s)} = 1$$

- Ovaj izraz važi i za izvore sa memorijom!
- Kompresija može najviše ići do nivoa gde se svaki simbol u proseku predstavlja sa onoliko bita koliko iznosi entropija izvora.

Lempel Zivov (LZ) algoritam

* Dve faze:

- Prvo se formira rečnik na osnovu dela sekvence koju emituje izvor;
- Kada je rečnik jednom formiran, on se koristi za kompresiju ostalog dela sekvence koju emituje izvor.

* Obično se koristi za kompresiju teksta

- * Na prvih 256 pozicija slova, brojevi i specijalni znaci (prošireni ASCII).
- * Poznavanje ovog (manjeg, standardnog i nezavisnog od statistike prenošene sekvence!) dela rečnika je potreban i dovoljan uslov da se rekonstruiše rečnik i izvrši dekompresija samo na osnovu presretnute sekvence!
- * Ukupna veličina rečnika je obično 2048 ili 4096 adresa, pa se svaki složeni simbol upisan u rečnik predstavlja kombinacijom od 11 ili 12 bita.

LZ, kompresija

abbaabbaaba bbabbabb -> 0110242 366 (tj. 000 001 001 000 010 100 010 011 110 110)

```

W=NIL;
loop
  read k;
  if wk u rečniku
    w=wk;
  else
    code of w->out
    wk-> tabela stringova
    w=k;
  end;
end loop;

```

rečnik						
adresa	sadržaj	w	k	wk	?	out
0	a					
1	b	nil	a	a	+	
		a	b	ab	-	0
2	ab	b	b	bb	-	1
3	bb	b	a	ba	-	1
4	ba	a	a	aa	-	0
5	aa	a	b	ab	+	
		ab	b	abb	-	2
6	abb	b	a	ba	+	
		ba	a	baa	-	4
7	baa	a	b	ab	+	
		ab	a	aba	-	2

LZ vs. Hafmen

- * Neka je sekvenca koju treba komprimovati

abababababababa...

- * **ukupno:**

- dve podsekvence dužine 2 (ab,ba)
- dve podsekvence dužine 3 (aba,bab)
- dve podsekvence dužine 2 (abab,baba)

- * Ako rečnik ima 16 adresa (sa 4 bita)
-> na adr 14. i 15. će biti sekvence dužine 8

- * Ako rečnik ima 4096 adresa (sa 12 bita)
-> na adr 4094. i 4095. će biti sekvence dužine 2048!

rečnik	
adresa	sadržaj
0	a
1	b
2	ab
3	ba
4	aba
5	abab
6	bab
7	baba
8	ababa
...	...

- * U realnosti rečnik ima ukupno 4096 pozicija, prvih 256 pozicija osnovni simboli (0-255) a na pozicijama (256-4095) izvedeni simboli.
- * Naravno, statistička zavisnost je znatno manja nego u navedenom primeru ali je sasvim dovoljna da za štampani tekst radi bolje nego Hafmen.

Primene algoritama za kompresiju

PRIMENE:

- Nedestruktivna kompresija pisanog teksta ili slike obično se zasniva na LZ kodovima (LZ77, LZW) ili kombinaciji LZ/Hafmen.

<i>Utility</i>	<i>Format</i>	<i>Compression</i>
pkarc (DOS) arc (Unix, Mac, etc.)	.arc, .ark	LZW
arj (DOS)	.arj	LZ77 + hashing, secondary static Huffman
Compuserve GIF	.gif	LZW
gzip	.gz	LZ77 + hashing, secondary static Huffman
lha, lharc	.lha, .lhz	LZ77 + tries, secondary static Huffman
squeeze (DOS)	.sqz	LZ77 + hashing
pkzip (DOS) zip (Unix) WinZip (Windows)	.zip	LZ77 + hashing, secondary static Huffman
zoo (DOS/Mac/Unix)	.zoo	LHA
freeze (Unix)	.F	LZ77 + hashing, secondary adaptive Huffman
yabba (Unix)	.Y	LZ78 variant
compress (Unix)	.Z	LZW

JPEG:

1. do irreversible compression on colour channels
2. compute the *Discrete Cosine Transform* for
3. "reduce" the DCT output: more reduction
4. Huffman encode the reduced output

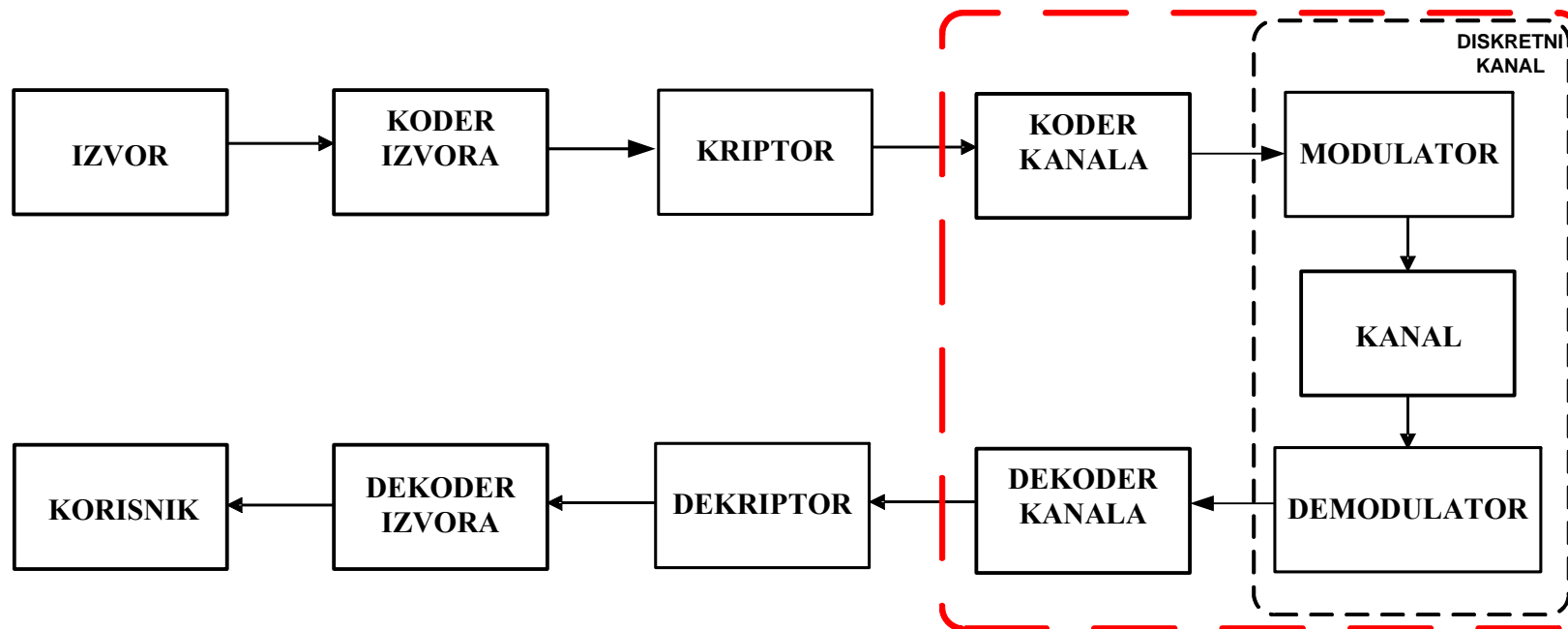
MPEG:

1. do irreversible compression on colour channels (not on shade channel)
2. for each block of 16x16 in a frame, try to find a "similar" block in a previous (*or future*)
3. store the differences between blocks instead of storing entire blocks
4. Huffman encode the whole thing

Osnovna blok šema

* Tri vrste kodova:

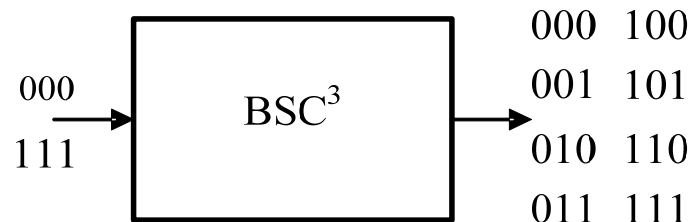
- Statistički kodovi – zavise od osobina izvora;
- Kodovi za očuvanje tajnosti (kriptografija);
- Zaštitni kodovi – zavise od osobina kanala.

Ponavljanje poruke, pravilo odlučivanja

* Kod zasnovan na ponavljanju poruke tri puta

- broj poruka je $M=2$, poruke bi mogle da se predstavljaju sa $\text{ld}(M)=1$ bita;
- dužina kodne reči je $n=3$, kodni količnik $R=1/3$ a protok $\Phi=v(X,Y)/3$;

* Pravilo odlučivanja br. 1

- Neka se 000 i 111 dekoduje kao 0, odnosno 1, a u svim ostalim slučajevima smatra da su se pojavile greške;

- Verovatnoća neotkrivene greške za $E_b/N_0=4.3\text{dB}$ tj. $p=10^{-2}$.

$$P_e^{(1)} = p^3 = 10^{-6}.$$

- Ovaj nivo greške bez primene koda postiže se za $E_b/N_0=10.5\text{dB} \rightarrow p=10^{-6}$.

* Pravilo odlučivanja br. 2

- Majoritetna logika: greške se detektuju ali i koriguju.
- Ispravlja samo jednostruke, verovatnoća neotkrivene greške je sada nešto veća

$$P_e^{(2)} = \binom{3}{0} p^3 + \binom{3}{1} p^2 (1-p) = 0,000298.$$

Hemingov kod – konstrukcija pomoću šablona

* Šablon

1	0	0	<u>1</u>	z_1
2	0	<u>1</u>	0	z_2
3	0	1	1	i_1
4	<u>1</u>	0	0	z_3
5	1	0	1	i_2
6	1	1	0	i_3
7	1	1	1	i_4

* Vektori

$$I = [1101]$$

$$X = [1010101]$$

$$E = [0000010]$$

$$Y = [1010111]$$

- decimalni zapis sindroma
pokazuje poziciju greške.

- ovaj kod može da detektuje i
ispravlja greške.

* Neka treba kodovati bite $i_1=1, i_2=1, i_3=0, i_4=1$.

* Pozicije prve jedinice u kolonama (počev od
krajnje desne) određuju pozicije zaštitnih bita

$$z_1, z_2, i_1, z_3, i_2, i_3, i_4$$

* Preostale jedinice u pojedinim kolonama
određuju kontrolne sume

$$z_1 = i_1 \oplus i_2 \oplus i_4 = 1 \oplus 1 \oplus 1 = 1,$$

$$z_2 = i_1 \oplus i_3 \oplus i_4 = 1 \oplus 0 \oplus 1 = 0,$$

$$z_3 = i_2 \oplus i_3 \oplus i_4 = 1 \oplus 0 \oplus 1 = 0.$$

* Greška na šestoj poziciji, $e_6=1$.

* Dekodovanje se obavlja pomoću sindroma

$$s_1 = y_1 \oplus y_3 \oplus y_5 \oplus y_7 = 1 \oplus 1 \oplus 1 \oplus 1 = 0$$

$$s_2 = y_2 \oplus y_3 \oplus y_6 \oplus y_7 = 0 \oplus 1 \oplus 1 \oplus 1 = 1$$

$$s_3 = y_4 \oplus y_5 \oplus y_6 \oplus y_7 = 0 \oplus 1 \oplus 1 \oplus 1 = 1$$

$$S = [110] = 6 \quad (\text{pozicija greške}).$$

Pojava dvostruke greške

- * Poslato je [1101] a pri prenosu je pogrešno prenet 5. i 6. bit

Koder :

$$z_1 = 1 \oplus 1 \oplus 1 = 1$$

$$z_2 = 1 \oplus 0 \oplus 1 = 0$$

$$z_3 = 1 \oplus 0 \oplus 1 = 0$$

Kanal :

$$x = [1 \ 0 \ 1 \ 0 \ 1 \ 0 \ 1]$$

$$e = [0 \ 0 \ 0 \ 0 \ 1 \ 1 \ 0]$$

$$y = [1 \ 0 \ 1 \ 0 \ 0 \ 1 \ 1]$$

Dekoder :

$$s_1 = 1 \oplus 1 \oplus 0 \oplus 1 = 1$$

$$s_2 = 0 \oplus 1 \oplus 1 \oplus 1 = 1$$

$$s_3 = 0 \oplus 0 \oplus 1 \oplus 1 = 0$$

- * Sindrom $S=[011]$ ukazuje na treću poziciju koja se komplementira pa se rekonstruisana informaciona reč [0011] razlikuje od poslate za tri bita!
- * U ovom primeru dekodovanje je čak pogoršalo performanse sistema. Zato se često dodaje još jedan zaštitni bit - ukupna provera na parnost.
- * Osobine Hemingovog (7,4) koda
 - $d=3, e_c=1, e_d=1$;
 - ovaj kod može da detektuje jednu grešku, koju istovremeno i koriguje (ne može da detektuje dodatne greške).

Druga Šenonova teorema

* Sve dokle god je:

- protok manji od kapaciteta kanala
- kodni količnik manji od parametra I_{\max}

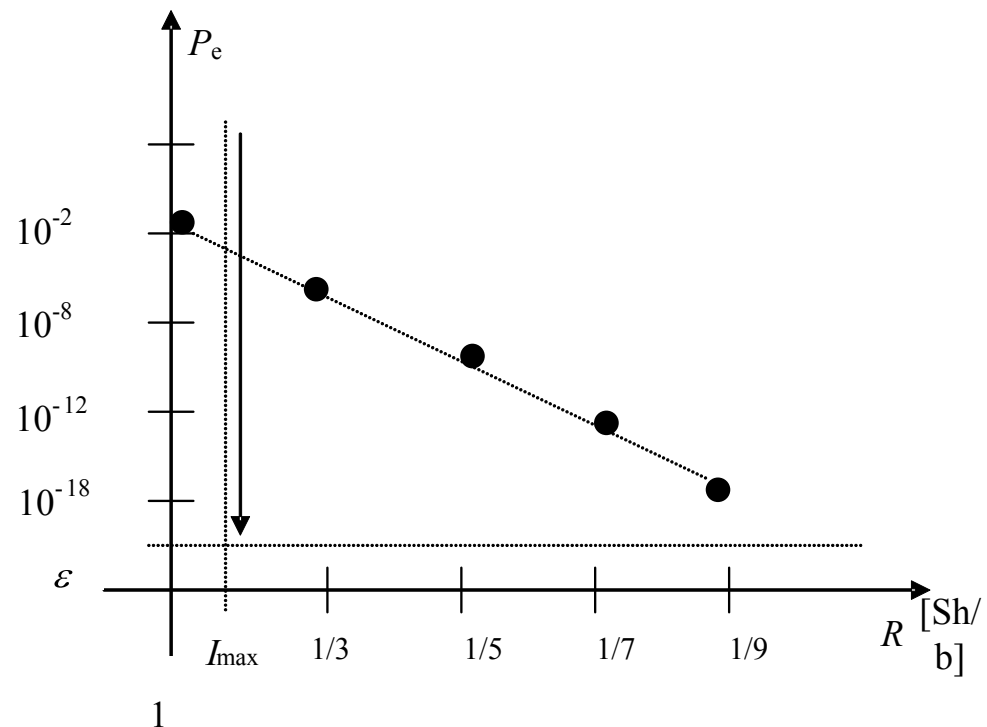
može se naći takav zaštitni kod da se verovatnoća greške proizvoljno smanji!

- moguć je pouzdan prenos (s proizvoljno malom verovatnoćom greške, označenom sa ε) kroz nepouzdan kanal!
- kapacitet kanala je maksimalna moguća brzina kojom se informacije mogu (pouzdan) prenositi kroz dati kanal!

$$p = 10^{-2} \Rightarrow I_{\max} = 0.9192$$

Kod sa ponavljanjem n puta,
- pravilo odlučivanja br. 1 -

$n=5$	$R=1/5$	$P_e=10^{-10}$
$n=7$	$R=1/7$	$P_e=10^{-14}$
$n=9$	$R=1/9$	$P_e=10^{-18}$

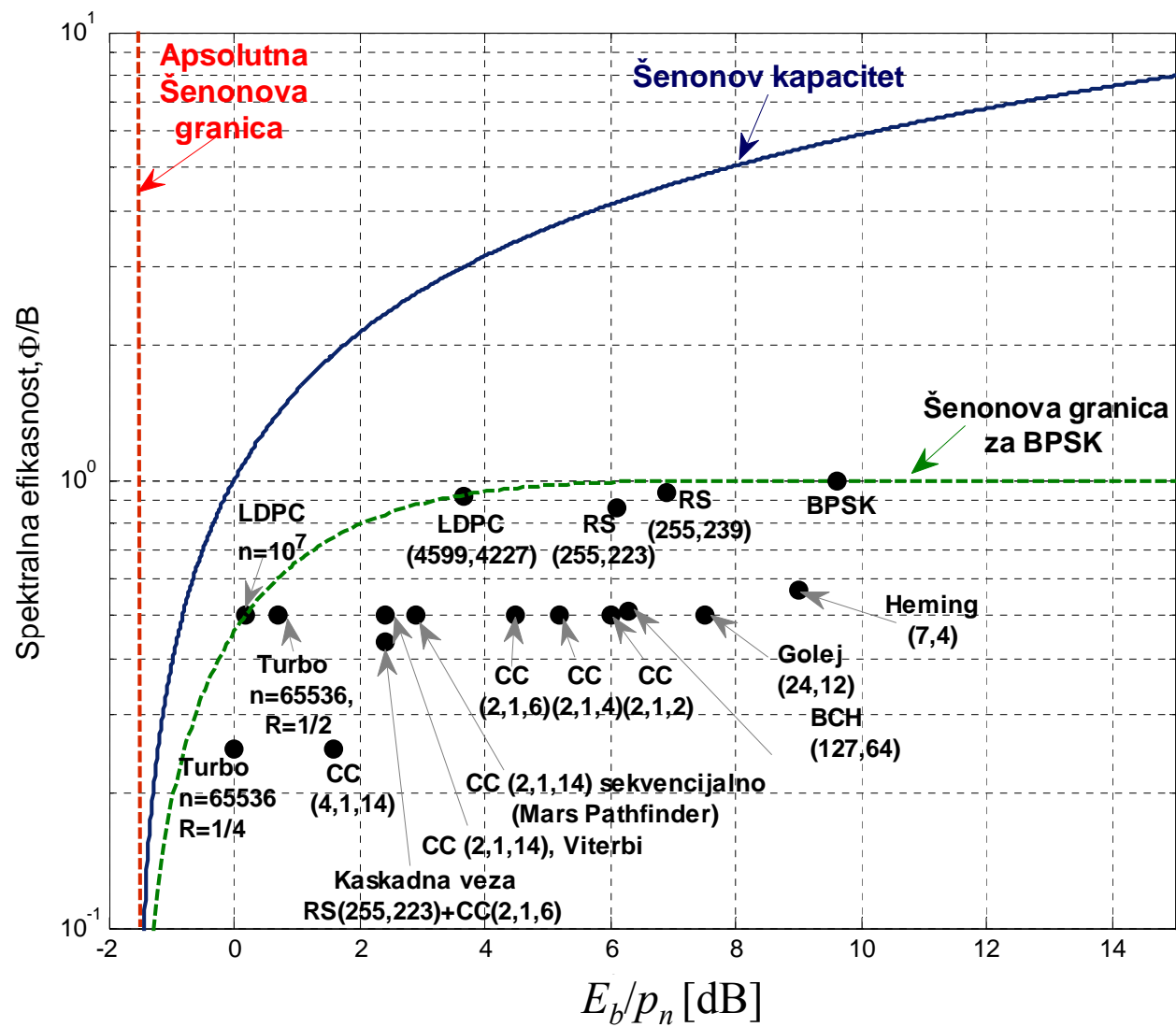

Šenonov kapacitet kanala

- * Neka se signal prenosi kroz kanal koji ima ograničenu širinu propusnog opsega, označenu sa B , a u kome je prisutan aditivan beli Gausov šum snage koja je srazmerna širini propusnog opsega $P_n = Bp_n$.
- * Ako je srednja snaga primljenog signala P_s a energija koja se prenosi jednim bitom data je kao $E_b = T_b P_s$. Pritom T_b označava trajanje jednog bita a $V_b = 1/T_b$ broj prenetih bita u jednoj sekundi (binarni protok)
- * Odnos signal-šum (*signal-to-noise ratio*) se definiše izrazom
$$SNR = P_s / P_n$$
- * Kapacitet kontinualnog kanala sa šumom odredio je Šenon (*Claude Shannon*) i on se može izračunati pomoću izraza

$$C / B = \log_2(1 + SNR)$$

Šenonova granica/kapacitet

Literatura

- [1] C. E. Shannon, “A mathematical theory of communication,” *Bell System Technical Journal*, vol. 27, pp. 379-423, July 1948; pp. 623-656, October 1948.
- [2] S. Lin, D. J. Costello, *Error Control Coding*, Second Edition, Prentice Hall, New Jersey, 2004.
- [3] D. Drajić, P. Ivaniš, “*Uvod u teoriju informacija sa kodovanjem*”, treće izdanje, Akademska misao, Beograd, 2009.
- [4] D. J. Costello, Jr., J. Hagenauer, H. Imai, S. B. Wicker, “Applications of Error-Control Coding”, *IEEE Trans. Inform. Theory*. Vol 44 (1998), pp. 2531-2560
- [5] R. H. Morelos-Zaragoza, *The Art of Error Correcting Coding*, John Wiley & Sons, Ltd, England, 2002.